

EDITORIAL

Michal Lorenz

Vážený čtenáři, vážená čtenářko,

předkládáme Ti k četbě i zamyšlení nové číslo časopisu ProInflow, které je unikátní svým rozsahem. Ne snad množstvím článků, ale rozsahem studií. Dvě ze studií využívají možnosti elektronického časopisu a předkládají čtenáři obsažnější text, aniž by nutně musely být lakonické v nakládání s místem. Téma, které se na pozadí vine mezi jednotlivými příspěvky, je zveřejňování a zpřístupňování dat a informací důvěryhodným a spolehlivým způsobem a jeho transformace v důsledku technologických změn. Z hojného materiálu, který se nám v redakci sešel, zpřístupňujeme sedm článků bohatě pokrývajících žánrové spektrum od koncepčních článků (2) přes přehledovou studii (1) a odborné články (2) až po výzkumné studie (2).

Celé číslo zahajuje výzkumná studie Jely Steinerové „Informačné prostredie a vedecká komunikácia: aspekty vedeckej dátovej gramotnosti“. Autorka v ní představuje slovenské výsledky mezinárodní studie vědecké datové gramotnosti se zaměřením na datové praktiky vědců včetně sdílení dat, institucionální datové politiky a management vědeckých dat. Důležitým výsledkem výzkumu je také požadavek na nové funkce akademických knihoven v rámci informační podpory vědců a potřeba školení a kurzů v oblasti managementu vědeckých dat a datové infrastruktury.

Následující příspěvek „Informační strategie boje proti dezinformaci“ Petra Ulricha se zaměřuje na zprostředkovatele, konkrétně poskytovatele technologických platforem a jejich informační strategie nakládání s dezinformací šířenou pomocí těchto platforem. Příspěvek je případovou studií tří společností – konkrétně Facebooku, Twitteru a Alphetu – a jejich strategií po prezidentských volbách v USA v roce 2016. V závěru článku představuje autor model strategií boje proti dezinformaci vytvořené provozovateli analyzovaných online platforem.

Dalším příspěvkem je výzkumný článek Lukáše Pokorného s názvem „Jak čeští samovydavatelé publikují a šíří své elektronické knihy“. Pomocí kvalitativního šetření autor poodhaluje motivace autorů vydávat si svoje elektronické knihy a jejich vztah k oficiálním nakladatelům i proces nezávislého vydávání i šíření elektronických knih.

Na pomezí archivnictví a knihovnictví se pohybuje konceptuální článek Ladislav Cubra, popisující „Konceptuální rámec pro otázky autenticity digitalizátů knih“. Rozsáhlý článek je úvodem do základních pojmů souvisejících s digitalizací dokumentů a jejich dlouhodobým uchováváním. Problém autenticity je tematizován ve vztahu k modelu OAIS a aplikován na životní cyklus digitalizátů knih. Výsledkem studie je doporučení postupů při udržování digitalizátů knih a hodnocení jejich autenticity.

S rostoucím významem trendu informační podpory vědců v akademických knihovnách vznikají nové služby, které knihovny svým uživatelům zajišťují. Jednu z takovýchto služeb představuje Lukáš Ploch a Jiří Kratochvíl v odborném článku „Analýza predátorských znaků publikací jako služba Knihovny univerzitního kampusu“. Autoři popisují, jakým způsobem analyzují v knihovně znaky predátorství u akademických časopisů, v nichž chtějí vědci obsluhovaní knihovnou publikovat. Výsledkem je analýza hodnotících kritérií používaných pro posouzení spolehlivosti a důvěryhodnosti vydavatelů akademických časopisů, stejně jako zhodnocení kvality komerčně poskytovaných služeb identifikující predátorství v akademickém vydavatelském prostoru.

Další odborný článek se věnuje centrálnímu portálu Knihovny.cz a testování jeho použitelnosti. Článek „Heuristická analýza portálu Knihovny.cz“ od kolektivu autorů – Jany Kurfürstové, Aleny Paulusové a Ivy Zadražilové – realizoval expertní evaluaci portálu s cílem najít problémy a chyby snižující použitelnost a kvalitu celého portálu.

V závěrečném článku čísla Michal Černý konceptualizuje „Vybrané přístupy k učení se od druhých v online prostředí“. Na základě pedagogických paradigmat či teorií aplikovaných při online vzdělávání a na základě jejich přístupu k sociabilitě hodnotí autor možnosti analytiky sociálních aspektů učení v prostředích, která nemají vestavěné možnosti analytik typických pro uzavřená a svojí povahou lokální vzdělávací prostředí.

Za redakci,

Michal Lorenz